



מנהל חינוך
מנהל חינוך

עבודת שורשים

משפחת

שם: _____

כיתה: _____

קריית החינוך ע"ש גינסבורג
יבנה

תשפ"א

2020-2021

"עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל" יגאל אלון

לתלמידי שכבה ז' היקרים והוריהם !

ברצוננו להזמין אתכם למסע משותף בשבילי ההיסטוריה.
כבכל שנה, עוסקים תלמידי כיתה ז' בחקר שורשים ובמשמעות המיוחדת
של הפיכתם לבני מצווה.

אחד מהנושאים המרכזיים המעסיקים את המתבגר הוא החיפוש אחר
הזהות האישית. נושאים אלו מורכבים ביותר וטומנים בחובם התמודדות
ישירה, רגשית ואינטלקטואלית עם שאלות רבות הקשורות בזהות האישית
ובשייכות לתא המשפחתי וללאום:

➤ מהם שורשיי?

➤ מה חלקה של משפחתי בהנחלת הערכים שלי?

➤ מה אומר לי המושג "מצוות"?

יחד נצא למסע חקר,

במסע שתעברו בחקר המשפחה ובכתיבת עבודת החקר "שורשים", תגלו ודאי סיפורים מעניינים, סיפורי גבורה, מורשת וסיפורים המתארים את תולדות העם היהודי תוך הדגשת חשיבות החוליות השונות בשרשרת המשפחתית והלאומית. כתיבת העבודה תאפשר לכם להציץ ולבחון מקרוב את עולמכם ועולמכן הפנימי ותעזור לכם להכיר טוב יותר את האנשים החשובים לכם מכל שמשפיעים עליכם, על אישיותכם ואופייכם.

בסיום מסע זה יוכל כל תלמיד להציג את עבודתו, שתכלול את רשמיו מהטיול הערכי שערך.

עבודה זו הינה נכס יקר ערך הן למשפחה והן לדורות הבאים.

אנו המחנכים, מקדישים זמן ותשומת לב לנושא עבודת "שורשים". התלמידים מקבלים מידע והעשרה בנושאי העבודה השונים, מלבנים סוגיות הקשורות לנושא ונהנים מהנחייה צמודה בתהליך הכתיבה.

חשוב מאוד שהמשפחה תהיה שותפה למסע המרתק. רק בעזרת בני המשפחה יוכלו התלמידים להכין עבודת "שורשים" מהותית ומעניינת.

אנו מקווים שכל משפחה תהנה מהדרך, מהנוף שיתגלה לאורך המסע ומחוייית הכנת העבודה.

מסע מוצלח ! צוות מחנכי כיתות ז'

1. העמקת הידע על המשפחה ותולדותיה.

2. תיעוד המורשת המשפחתית האישית של

התלמידים.

3. התלמידים יחקרו את תולדות המשפחה ויכין

עבודה המכילה סיפורים, תמונות וזיכרונות

משפחתיים.

4. חיווק הדימוי האישי והמשפחתי וזאת על ידי

קרוב התלמידים אל משפחתם בעת איסוף

החומר.

5. מציאת החיבור בין הסיפור המשפחתי

לבין ערך שמניע אותנו כמגדלור בחיינו.

מטרות

עבודת השורשים –

בני מצווה



הנחיות לכתיבת העבודה

כתיבת העבודה היא הביטוי של כל המיומנויות הנדרשות ללמידה עצמית. הכותב הנו האחראי על תהליך למידת החקר והכתיבה. עבודת חקר השורשים תסכם את תהליך הלמידה והחקר שנעבור במהלך השנה ותהווה מזכרת ייחודית ואישית לכם ולמשפחותיכם.

מאחלים לכם עבודה מסקרנת, מעניינת ומהנה.
צוות שכבה ז'

מבנה עבודת החקר :

1. שער

בעמוד השער כתבו את הפרטים הבאים: שם העבודה ("אלבום משפחתי", "תולדות משפחתי", "סיפור משפחתי" או שם אחר שתבחרו), תאריך (חודש ושנה) את שמכם ושם בית הספר.

2. מבוא

מציג את הנושא, מטרות העבודה ותאור תהליך החקר שעברתם.

3. גוף העבודה

פרק ראשון – מי אני ?
פרק שני - 13 שערים. כל שער מציג סיפור משפחתי המציג ערך נבחר אחר.

4. אילן יוחסין

בדף זה תתארו בצורה גראפית את אילן היוחסין. עליכם לציין שמות של בני משפחה משלושת הדורות האחרונים : בני הדור שלכם, בני דור ההורים, ובני דור הסבים/סבתות. ניתן להוסיף דורות קודמים. ניתן להציג את אילן היוחסין במגוון דרכים יצירתיות לבחירתכם.

5. סיכום

התייחסות אישית שלך לתהליך כתיבת העבודה, לנושא שנבחר ומסקנות.

במהלך העבודה הקפידו על

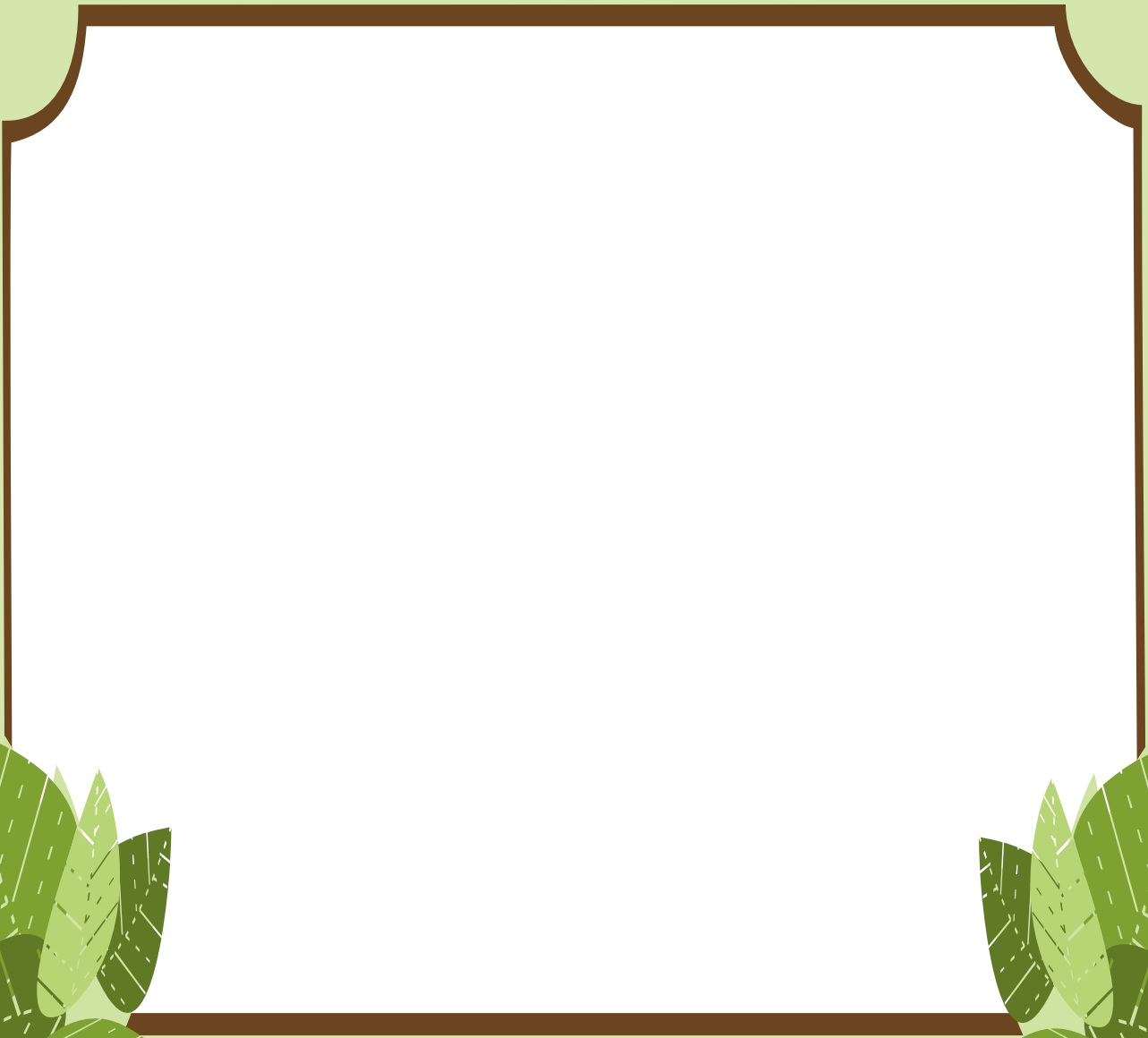
הבעת הרעיונות בלשון ברורה, מבנה הגיוני בהתאם לתוכן העניינים. חשוב לעשות הגהה על העבודה כדי למנוע שגיאות כתיב, לערוך בצורה אסטטית ואחידה את הטקסט, למקם את התמונות ולהוסיף מספרי עמודים.

מבוא

**עבודת
השורשים שלי**

פרק ראשון

מי אני ?



"אילן אילן במה אברכך....
שכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך"

תכונות על פי סדר הא"ב:

אדיש, איטי, אמיץ, אנוכי, ביישן, בעל ביטחון
עצמי, בעל חוש הומור, ביקורתי, ותרן, זריז,
חברותי, חם מזג, חרוץ, מסודר, מפוזר, מקשיב
לאחרים, מתבודד, מתחשב בזולת, מתמיד,
נדיב, נועז, נכנע, סגור, סובלני, סקרן, עצמאי,
עקשן, פחדן, צייתן, רגיש, רגשן, רציני,
שתלטן, תחרותי.

בחר/י 10 תכונות חיוביות המאפיינות אותך (העזר/י
ברשימה שלמעלה)

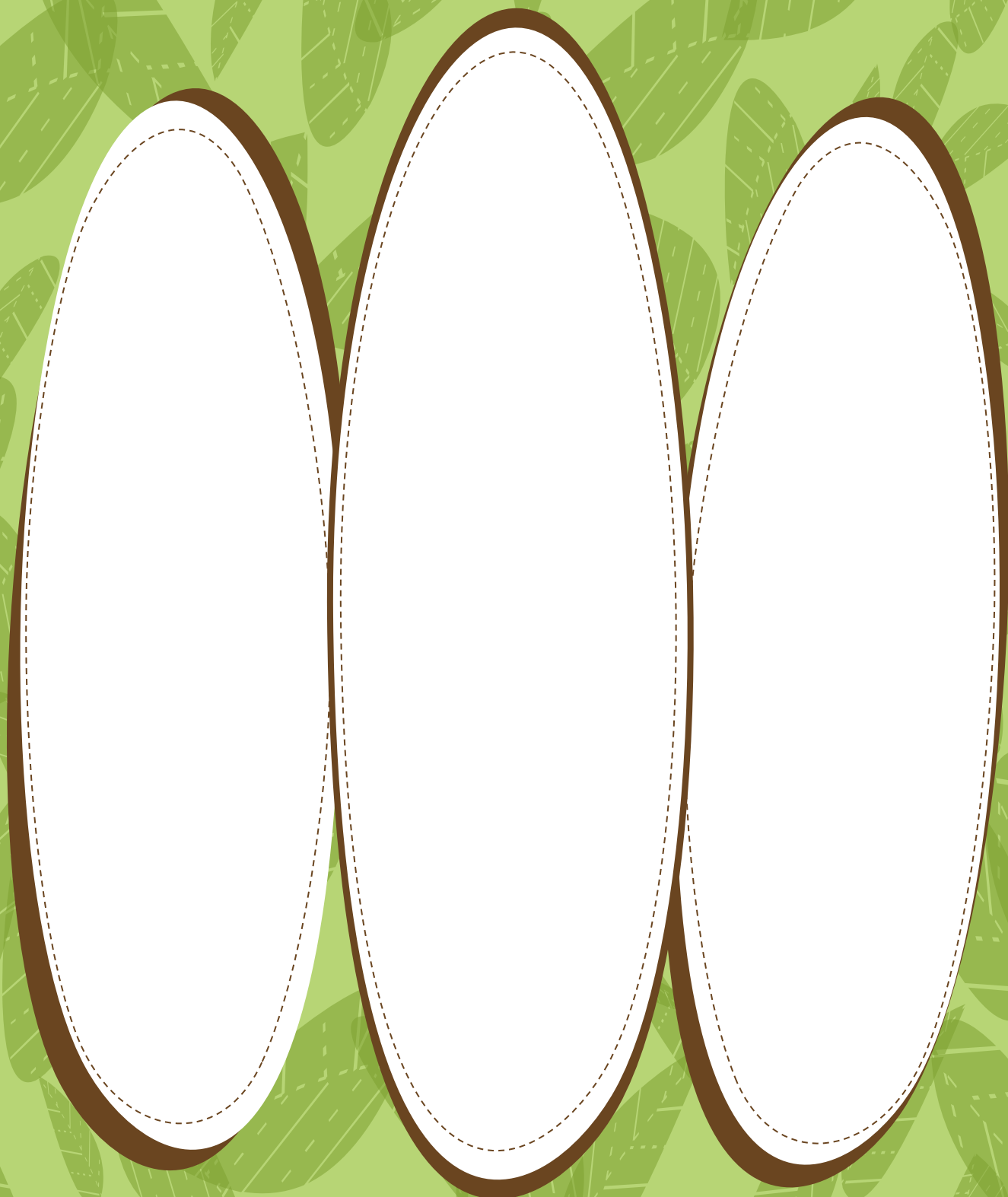
רשמ/י אותן בטבלה עפ"י סדר החשיבות הנראה לך.
כתב/י כיצד כל תכונה באה לידי ביטוי בחיי היום יום
שלך.

תכונות חיוביות	התכונה בחיי היום יום

איזה מתכונותיך בני המשפחה משבחים אצלך ?

צייני 3 תכונות שהיית מעוניין לשפר אצלך.

הסבר/י מדוע.

Three large, empty, vertically-oriented oval shapes with dashed outlines, intended for writing answers. They are arranged horizontally across the lower half of the page.

כתב/י אלו ערכים עולים מהתכונות שלך.



ליקוט ערכים מתוך סיפור

ימי תל אביב הקטנה. הימים הם ימי ראשיתה של תל אביב, העיר העברית הראשונה. העיר הייתה קטנטונת, והרחובות חולות עמוקים, ללא עצים ובלי גינות נוי.

יום אחד התבשרו תושבי תל אביב הקטנה כי שר המושבות הבריטי, סר וינסטון צ'רצ'יל, עומד לבקר בעיר. ראש העיר היה מאיר דיזינגוף, זה שעל שמו נקרא רחוב דיזינגוף, ועל שם רעייתו כיכר צינה דיזינגוף.

מועצת העיר התכנסה ודנה: כיצד יקבלו את פני האורח החשוב? בתום דיון ממושך התקבלה ההחלטה: קבלת הפנים תיערך ברחוב, שתוכנן לטעת לאורכו שדירת עצים (כיום שדרות רוטשילד). אז עדיין הרחוב היה חשוף, ללא עצים, רק חולות.

חשבו חברי המועצה: מה לעשות? חשבו וחשבו עד אשר החליטו לטעת עצים זמניים, כאילו שדרה ירוקה ורעננה. חיפשו ומצאו מחוץ לעיר עצים גדולים. עקרו אותם בזהירות, ויום לפני הביקור תקעו אותם בחולות הרחוב, שבו יעבור השר החשוב, והרי לכם "שדירה".

כשהגיע האורח המכובד, הצטופפו תושבי תל אביב הקטנה לאורך "שדירת העצים". לחץ הקהל על העצים גבר, וכאשר עבר אורח הכבוד בין שורות העצים, נצמדו האזרחים יותר ויותר אל העצים הרעועים.

לפתע התחילו העצים לקרוס וליפול זה אחר זה. ראה זאת השר, סיר וינסטון צ'רצ'יל, שהלך במרכז הרחוב, צחק ואמר לראש העיר מאיר דיזינגוף:

"דע לך, בלי שורשים... שום דבר אינו עומד" !!!

(עמוס בר, "ארץ אגדה", הופיע בהגדה של סדר ט"ו בשבט, בעריכת יואל רפלי)

אילו ערכים עולים מתוך הסיפור? הסבירו בחירתכם

ראשית חזרו לרשימת הערכים שערכתם בתחילת התהליך.

אתרו את הערכים אשר בולטים בסיפור באמצעות השאלות –
מדוע פעלו כך ולא כך? מה זה אומר ש...? על מה מצביעה
הבחירה ל...?

כל אחד נושא עימו מלוא הטנא דברים חוויות, זיכרונות ועל כך בשיר:

צלילים

חלומות שמורים / אהוד מנור

חלומות

קולות

ולפעמים שריד של ריח
או צליל מוכר או קצה
מילה

משיב אליך גן פורח
מחזיר אל קו ההתחלה

ושוב אתה חולם כילד
ושוב אתה תמים כאז
אתה נזכר בכל התכלת
הכל נשמר דבר לא גז.

מילים

אי שם עמוק בתוך תוכנו
טמונים קולות וזכרונות
מראות רבים שכבר
שכחנו
ספרי פלאים ומנגינות.

אי שם עמוק בתוך
תוכנו
טמונים קולות וזכרונות
מראות רבים שכבר
שכחנו
ספרי פלאים ומנגינות.

כל זכרונות ימים ימימה
החלומות הראשונים
וכל מילה של אבא אמא
שנאמרה לפני שנים.

אי שם עמוק בתוך
תוכנו
טמונים קולות וזכרונות
מראות רבים שכבר
שכחנו
ספרי פלאים ומנגינות

עולם מופלא של
ילדותנו
רדום בפנים בצל צלילים
איתנו הוא עד יום מותנו
חבוי בתוך תילי מילים.

ריחות
וטעמים

זכרונות

תהליכי כתיבת גוף העבודה

גוף העבודה בנוי מלקט של סיפורים אשר עליכם ללקט בקרב בני משפחתכם. בשלב הראשון עליכם לערוך ראיון עם דמויות מבני המשפחה (אמא, אבא, סבים, סבתות, אחים, אחיות).

עריכת ראיון

הדרך הטובה להכיר מישהו היא לדבר איתו ולראיין אותו. אפשר לראיין את ההורים בנפרד או יחד, אך חשוב להקדיש לכך מספיק זמן. הצלחתו של הראיון תלויה בהכנתכם אותו מראש. לכן, ערכו **רשימה של שאלות** אותן תרצו לשאול. אם התשובה לאחת השאלות קצרה מידי יש ביכולתכם לבקש להרחיב ולתת דוגמאות. מאחר ועבודתכם נשענת על סיפורים, חשוב ללקט **סיפורים לאורך השנים**.

מומלץ מאוד **להקליט** את הראיון. אם תרצו לכתוב הכל בזמן הראיון, הסיפורים יסופרו בקצב הכתבה, ולכולם יימאס מהר. בראיון מוקלט אפשר לדבר בחופשיות, בלי לנסות לזכור את מה שנאמר, ואחרי הראיון יש לכם את כל הזמן שתצטרכו להוציא מתוך ההקלטה את הסיפורים החשובים. כדאי מאוד לשמור את ההקלטות. בשנים הבאות הן יכולות להפוך לזיכרון חשוב.

רעיונות לשאלות בראיונות

שאלות כלליות לשאול את ההורים/ אחים אחיות/ סבא, סבתא, דודים ודודות:

- | | |
|------------------------|--------------------------|
| ❖ אני וסיפורים מילדותי | ❖ שפה |
| ❖ הווי משפחתי | ❖ העולם והחברה מסביב |
| ❖ תנועות נוער/ארגון | ❖ במקום המחייה של הסבים |
| ❖ צבא | ❖ והסבתות |
| ❖ נישואין | ❖ העלייה לארץ |
| | ❖ חפצים מיוחדים במשפחתנו |

פרק שני

אני ומשפחתי

ספורים משפחתיים

איזה מצב / חזית בגימון

איזה מצב שסכא פגש בסכא

וחשב שהיא נחמדה.

איזה מצב שהם התחתנו

ואמא עזרה.

איזה מצב שהורים של אבא

נפגשו זה עם זה

איזה מצב שעזר

בזוקא האבא הזה.

איזה מצב שאמא ואבא

נפגשו גם הם

איזה מצב שעזרת

ואני הכן שלהם.



נעים להכיר....

משפחתי

גוף העבודה:

1. בחר/י 13 ערכים (שתפ/י את משפחתך בקביעת הערכים).

2. מצא/י סיפור משפחתי לכל ערך (למשל אומץ/גבורה לסיפור עליה).

3. כל ערך/ סיפור הנו ערך נפרד בעבודתכם – כתבו כותרת מתאימה .

4. כתב/י 13 סיפורים משפחתיים (אורך כל סיפור לפחות עמוד).

5. על הסיפורים לכלול חוויות הקשורות בערכי העם ובני המשפחה השונים.

בנק ערכים

אסרטיביות
בחירה
בטחון
בין אדם לחברו
גבורה
דוגמא אישית
הגשמה
הדדיות
הובלה
הישגיות
הרמוניה
התמדה

אדיבות
אהבה
אהבת המולדת
אומץ
אופטימיות
אושר
אחדות
אחריות
אמון
אמונה
אמפתיה
אנושיות

קדושת החיים
שאפתנות
שוויון
שפע
תושייה
תעוזה
תקווה
תקשורת
תרבות
תרומה חברתית

התנדבות
יושרה
כיבוד האדם
לקיחת סיכונים
מנהיגות
מסורת
משמעת עצמית
סובלנות
עצמאות
עקביות
פטריוטיות

העץ המשפחתי שלי

עבודה אישית

השלימו את העץ.

כתבו בכל אחד מחלקי העץ
(שורשים, גזע, ענפים, עלים, צמרת, פירות)
מה חשיבותם ומה מסמל כל אחד
מחלקי העץ בעיניהם?
מה מידת חשיבותו של כל חלק
בעיניכם?



עבודה קבוצתית

1. כל אחד מחברי הקבוצה יציג את העץ
האישי שלו בפני חברי הקבוצה.
2. על חברי הקבוצה לבנות עץ קבוצתי
משותף שיבטא את דעותיהם ועמדותיהם
של כל חברי הקבוצה אך בעיקר את
הערכים המשותפים שעליהם הסכימו חברי
הקבוצה.



שורשים וכנפיים

" אני ישבתי וחשבתי והתעצבנתי. לא
ידעתי מה לכתוב. אחר-כך כתבתי
וכתבתי כאילו אחז אותי בולמוס. אני
רוצה להיות גם עם שורשים, גם עם
כנפיים.

למה חייב אדם לוותר על השורשים, אם
ליבו חפץ בכנפיים? (כתבתי 3 סימני
שאלה הציפורים שעל העץ, שזכו ויש
להם כנפיים, חסרים הם את האחיזה
בקרקע וקניהם תלויים בחסדיה של רוח
סערה ובחוסנו של העץ שבסתר ענפיו
הם חוסים. על כן, סיימתי, כשאיה גדול
אני רוצה להיות אדם עם שורשים
וכנפיים."

(מתוך: תמונות מבית הספר העממי מאת אמנון שמוש)

- ✓ האם אתה רואה את עצמך כבעל שורשים או כבעל כנפיים?
- ✓ מה היתרון והחסרון של כל אחד מהמצבים?
- ✓ מה דרוש לאדם כדי שיהיה בעל שורשים ובעל כנפיים כאחד?
- ✓ מה התחדש לחברי הקבוצה בעקבות העיון בקטע?
- ✓ האם הייתם משנים עתה את עמדותיכם הקודמות?
- ✓ במה העיון בקטע חזק את עמדתכם הקודמת?

נציג שנבחר על ידי חברי הקבוצה יציג את ממצאי הקבוצה לפני המליאה.



מעשי האדם

כל שמעשיו מרובין מחכמתו, למה הוא דומה?
לאילן שענפיו מועטין ושורשיו מרובין שאפילו כל
הרוחות שבעולם באות ונושבות בו, אין מזיזין אותו
ממקומו.

(מהמקורות)

- ✓ מה היחס בין השורשים לצמרת?
- ✓ מהי התפיסה שהקטע מציג? האם אתם מסכימים עמה? נמקו.
- ✓ מהם הערכים המובילים העולים מן הקטע - הסבירו
- ✓ מה אתם מציעים לעשות כדי לחזק את השורשים?
- ✓ מה התחדש לחברי הקבוצה בעקבות העיון בקטע?
- ✓ האם הייתם משנים עתה את עמדותיכם הקודמות?
- ✓ במה העיון בקטע חיזק את עמדתם הקודמת?

נציג שיבחר על ידי חברי הקבוצה יציג את ממצאי הקבוצה.



העיקר הם השורשים...

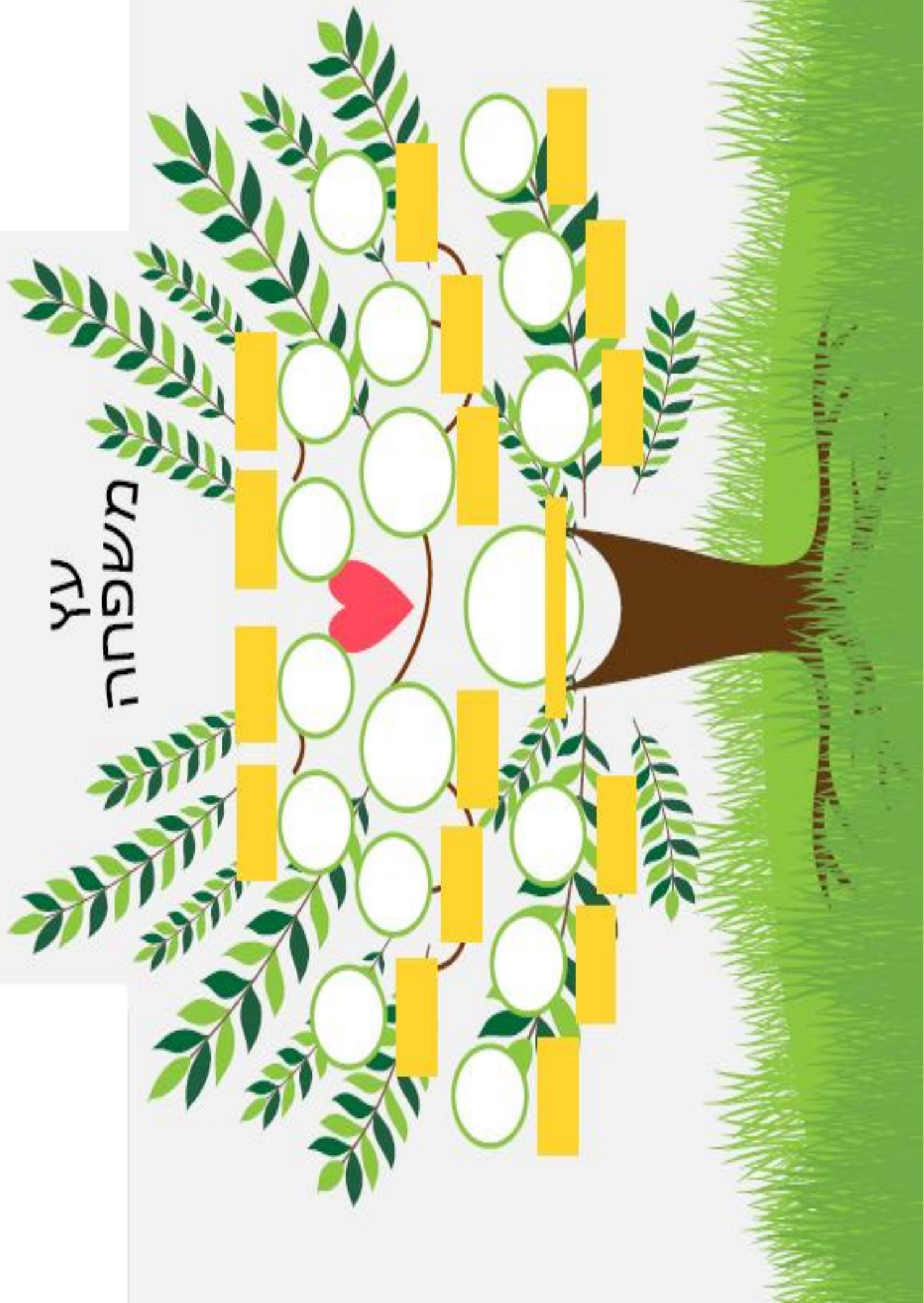
סיפור ידוע ומלא לקחים הוא סיפור ביקו
של צ'רצ'יל בתל-אביב, בראשית שנות
העשרים. מכיוון שלא היו עצים של ממש
בעיר הצעירה, ואין לקבל שר מושבים בלי
שדרה מתקבלת על הדעת, "נטעו" לכבודו
אבות העיר שדרת ענפים. באה הרוח
ונעקרה השדרה החגיגית. כשעבר צ'רצ'יל
במקום וראה את הענפים העקורים, אמר:
"העיקר הם השורשים".

- ✓ האם יש אפשרות לצמוח ללא שורשים?
- ✓ למה התכוון צ'רצ'יל כאשר אמר שהעיקר
הם השורשים?
- ✓ אלו ערכים בולטים עולים מן הסיפור?

[מתוך: "התשמע קולי" מאת: מוקי צור]

נציג שיבחר על ידי הקבוצה יציג את ממצאי
הקבוצה במליאה.

מספחה עץ



סיפור 1 -

ערך

סיפור 2 -

ערך

סיפור 3 -

ערך

סיפור 4 -

ערך

סיפור 5 -

ערך

סיפור 6 -

ערך

סיפור 7 -

ערך

סיפור 8 -

ערך

סיפור 9 -

ערך

סיפור 10 -

ערך

סיפור 11 -

ערך

סיפור 12 -

ערך

סיפור 13 -

ערך



במבט אל העתיד.....

איך עברה עליי שנת הקורונה ?

חוויות במילים ובתמונות

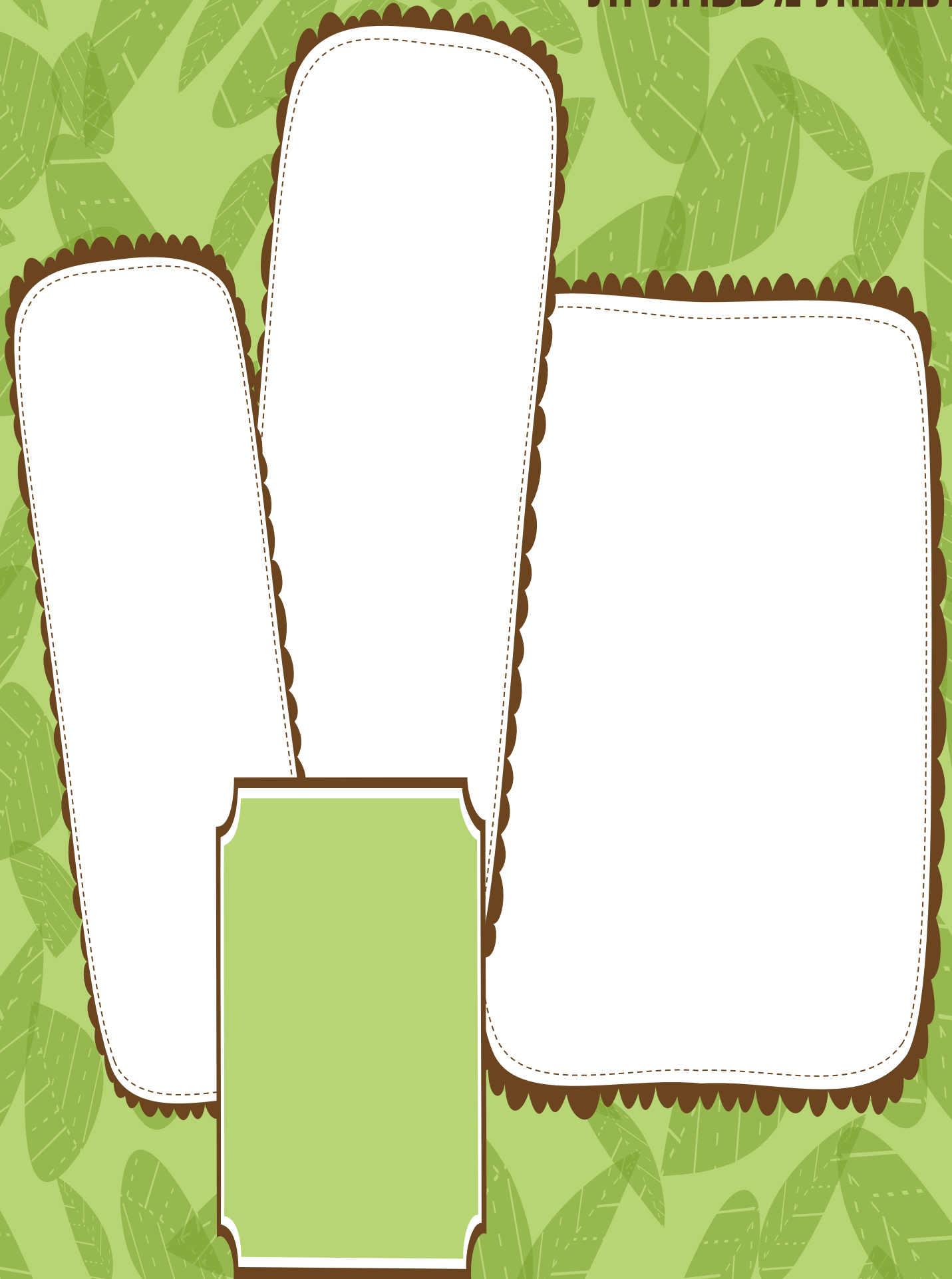
סיכום

**עבודת
השורשים שלי**

תמונות משפחתיות

**אנחנו משפחה – אולי אין לנו הכל יחד,
אבל יחד יש לנו הכל !**

תמונות משפחתיות



תמונות משפחתיות

**מהי משפחה?
משפחה היא כמו ענפים של עץ.
כל אחד צומח לכיוון שונה, אך לכולם יש אותם השורשים.**

תמונות משפחתיות

אני הוא עץ מאוד זקן ושבע ימים
ראיתי כבר רוחות עזות ורעמים
אתה עלה קטן מתנועע
בטוח בעצמו, הכל יודע
קח איתך צידה לדרך, את נסיוני
אל תזלזל, אולי זה כל מה שיש לי
כי יש ימים יפים הכל פורח
ויש שעות קשות הכל בורח

תחזיק חזק עלה קטן שלי
כי לא תמיד הכל בחוץ בהיר
ורוח סער וסופה קרה
תזכור ותתחזק אני איתך!
תחזיק חזק עלה קטן שלי...

ישי לפידות

**"המשמעות של המשפחה היא להיות חלק מדבר נפלא, זה
אומר שאתה תאהב ותהייה נאהב למשך שארית חיך."**